

RAİF NECDET KESTELLİ

HİSLER VE FİKİRLER

Yirminci Asır • Hediye-i Ruh
Hakikate Doğru • Hayalperver

Hazırlayan

Nusret Yılmaz

Raif Necdet Kestelli HİSLER VE FİKİRLER

Hazırlayan: Nusret Yılmaz

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

RAİF NECDET
KESTELLİ

HİSLER VE FİKİRLER

Yirminci Asır • Hediye-i Ruh
Hakikate Doğru • Hayalperver

Hazırlayan
Nusret Yılmaz

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2020, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 122

Edebiyat: 49

ISBN 978-625-7760-22-5

Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:

İstanbul, 2020

Yazar:

Raif Necdet Kestelli

Hazırlayan:

Nusret Yılmaz

Editör:

Nuh Muaz Kapan

Yayın Yönetmeni:

İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık:

DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Mikyas Basım Yayın Matbaacılık

(Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Kestelli, Raif Necdet

Hisler ve Fikirler (Yirminci Asır • Hediye-i Ruh • Hakikate Doğru • Hayalperver)

Hazırlayan: Nusret Yılmaz (Dr. Öğr. Üye.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2020.

249 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 122)

ISBN 978-625-7760-22-5

1- Edebiyat 2- Hikâye

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

Tel.: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Sunuş.....	9
Raif Necdet Kestelli'nin Eserleri.....	13
METİN	
Birinci Söz.....	17
Birinci Kısım YİRMİNCİ ASIR Edebi Parçalar	
Yirminci Asır.....	21
Beşer ve Cinayetler	25
Hâle-i Samimiyet	29
Sully Prudhomme	31
Roman	36
Derinliklerde	38
İhtiyac-ı Dehâ.....	41
Hayat ve Tabiat	43
İki Kalp.....	47
Kuş Dili.....	49
Karanlıklarda.....	52

Sa'y-i Beşer	55
Kadıköy Vapuru'nda	58
Küçük Dilenci	60
İki Bayram	63
Büyük Bayram.....	65
Büyük Gün.....	67
Ah, O Zaman.....	70
Bedbaht Vicdanım.....	73
Büyük Aşklar.....	76
Bir Hatıra-yı Sabavet	78

İkinci Kısım
HEDİYE-İ RUH
Mensur Şiirler

Hediye-i Ruh	83
Mai ve Siyah Dakikalar	84
Vedalaşırken	87
Zehr-i Hakikat	88
Vefa-yı Rayihedâr	91
Hayal-i İzdivac.....	93
İbtîlâ-yı Nısviyyet	96
Ah, İsterdim ki.....	98
Buhran-ı Ruh-u Şebâp.....	101
Hayal-i Münhezim.....	107
Sevda-yı Şeffaf.....	110

Üçüncü Kısım
HAKİKATE DOĞRU
Musâhabeler

Hakikat'e Doğru!.....	115
İnkılab-ı İçtimaî.....	120
Terbiye-i Şebâb.....	127

Terbiye-i Nısvân	135
Tabiat ve İnsan	146
Hüsn Meselesi.....	151
İnkılap ve Edebiyatlar.....	154
Katol Mendes (Catulle Mendès).....	161
Kılıç Alayı Tahassüsâtından	165
Edirne İntiba'âtından.....	171
Şair-i Hakikat-bîn Mehmed Emin Beyefendi'ye	174

Dördüncü Kısım
HAYALPERVER
Hikâyeler

Hayalperver	181
Muammâ-yı Aşk	200
Sevdâ-yı Masum.....	212
İsyan-ı Meşru.....	223
Feridun'un Hikâyesi.....	235

Sunuş

Türk edebiyatında retorik çalışmaları yapan Raif Necdet, 1880'de İzmir'de doğar. Harbiye Mektebi'ni bitirdikten sonra çeşitli okullarda edebiyat öğretmenliği yapar. Erken yaşlarda basın hayatına giren sanatçının adı 1908'den sonra duyulmaya başlar. Özellikle Resimli Kitap dergisinde Fecr-i Ati topluluğuna karşı toplumcu bir düşünceyle eleştiriler yöneltir. II. Meşrutiyet sonrası özellikle eleştiri türünde yazdığı yazılarla adını duyurmuştur. Roman, hikâye, mektup, antoloji, tiyatro ve sözlük çalışmalarının yanında Tolstoy'dan çeviriler de yapmıştır.

Eleştiri ve hikâyelerinin toplandığı ilk eser olma özelliği taşıyan *Hisler ve Fikirler*, 1910 yılında yayınlanmıştır. Özellikle realist ve natüralist sanatçıların eserleri ve sanatsal değerleri üzerine yazdığı yazıların toplandığı bu kitapta, abartıya varan beğenileri Türk sanatçısının yöneldiği Fransız edebiyatına yönelik duygularını da görmüş oluruz. Bir yandan Türk yazar ve şairleri için en iyi örneklerin Fransız edebiyatında bulunacağını söylerken, diğer tarafta Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerini takdir etmekten de çekinmez. Tevfik Fikret, Cenab Şahabeddin, Ahmet Şuayb, Mehmet Emin (Yurdakul), Halit Ziya, Mehmet Rauf gibi

sanatçılar verdikleri eserleri Türk edebiyat ve irfanın yücelttikleri için övmekten geri durmaz. Bunları Batı edebiyat ve irfanından adlarını saydığı Rousseau, Voltaire, Hugo, Pudhomme, Baudelaire gibi sanatçıları Türk sanat ve düşün dünyasındaki benzerleri olarak zikreder.

Edebiyat hakkındaki değerlendirmelerinin yanı sıra toplumsal yaşamdaki kimi aksaklıkları, Batı dünyasıyla karşılaştırıldığında geri kalmış yanları konu edinerek geri kalmışlığın eleştirisini yapar. Osmanlı devletinin geri kalmışlığında her ne kadar istibdat yönetimini mesul tutsa da toplumsal rehabetin de önemli bir etken olduğuna inanır. İdari yetersizliklerin dile getirildiği *Hisler ve Fikirler*'de yer alan toplumsal eleştirinin diğer bir kısmı da kadın meselesine bina edilen toplumsal tutuculuktur. Sanatçı, gerek eleştiri yazılarında gerekse hikâyelerinde kadınların toplumsal yaşama katılmamalarını bir eksiklik olarak belirtir. Kadının aktif rol almadığı toplumsal yaşamın gelecek vaad etmeyeceğini söyler. Raif Necdet, bu eserinde realist ve natüralist akımlarının özelliklerini hem sanatsal ürünlerde hem de toplumsal yaşamda uygulanması gereken ilkeler olarak önermektedir.

Dört “Kısım”dan oluşan eserde toplam 48 yazı mevcuttur. Birinci kısımda, Yirminci Asır alt başlığıyla edebi değerlendirmeleri; ikinci kısımda, “Hediye-i Ruh” alt başlığıyla mensur şiirleri; üçüncü kısımda, “Hakikate Doğru” alt başlığıyla sohbet havasında yazdığı sosyal ve sanatsal yazılar; dördüncü kısımda da “hayalperver” alt başlığıyla yazdığı beş hikâye yer almaktadır. Yazılar çevrilirken hiçbir kelime değiştirilmediği gibi yazının bütünlüğüne de müdahale edilmemiştir. Sadece noktalama işaretlerine yönelik bazı tasarruflarda bulunulmuş, yazarın sıklıkla kullandığı, fakat şimdi kullanılmayan iki nokta (..) gibi işaretler uygun olanlarıyla değiştirilmiştir. Yazarın okunuşlarıyla verdiği yabancı

isimler, okuyucuya yardımcı olunması hasebiyle orijinal halleriyle değiştirilmiş, tarihler Miladi takvime göre güncellenmiştir.

Yenileşme edebiyatımızın ilk dönemlerinde devam eden sanat ve edebiyat tartışmalarının daha iyi anlaşılması ve Batı edebiyatıyla girdiğimiz ilişkinin tüm boyutlarıyla kavranması için yapılan bu çevirinin bir eksikliği gidereceği umudu taşımaktayız. Yine de gözden kaçan küçük yanlışlıklar olabilir. Tespit edilmesi halinde tarafıma iletilmesini istirham ederim.

Nusret YILMAZ

İğdır, 2020

Raif Necdet Kestelli'nin Eserleri

Eleştiri:

- *Hisler ve Fikirler*, Matbaa-i Amire, İstanbul 1910
- *Hayat-ı Edebiyye*, Orhaniye Matbaası, İstanbul 1922

Şiir:

- *Ziya ve Sevda: Mensûreler ve Hikâyeler*, Şirket-i Mürettibiyye Matbaası / İstanbul 1924

Roman:

- *Ufûl*, Resimli Kitab Matbaası, İstanbul 1913
- *Semavî İhtiras*, Yeni Şark Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 1933

Tiyatro:

- *Tiraje* (Mehmet Rauf'la) Hilal Matbaası, İstanbul 1919

Mektup:

- *Yeni Mektub Numuneleri*, Orhaniye Matbaası, İstanbul 1925
- *Hayat ve Mektuplar (2 Cilt)*, İkdam Matbaası, İstanbul 1925
- *Fikri ve Ahlaki Mektuplar*, Kanaat Yayınları, İstanbul 1925
- *Talebe Mektupları*, Ahmet Kamil Matbaası, İstanbul 1927
- *Küçük Mektub Numuneleri*, Türk Neşriyat Yurdu Yayınları, İstanbul 1929

Sözlük:

- *Yeni Resimli Türkçe Kamus*, Maarif Kütüphanesi Yayınları (Ahmet Kâmil Matbaası), İstanbul 1927

Çeviri:

- *Bir İzdivacın Romanı (Tolstoy)*, Sühulet Kütüphanesi, İstanbul 1910
- *Anna Karanina (Tolstoy)*, Kitabhane-i Askeri / İstanbul 1910

Deneme:

- *XX'nci Asır*, Yeni Şark Kütüphanesi Yayınları İstanbul 1932

Antoloji:

- *Yaşayan Mısralar*, Türkiye Basımevi, İstanbul 1936

Özdeyiş:

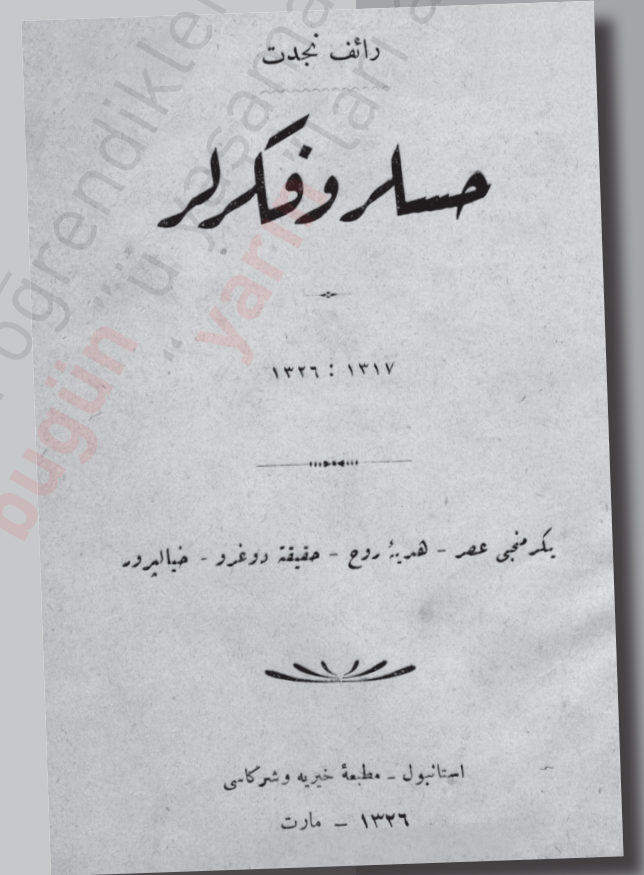
- *Sözme Sözler (3 Cilt)*, Akşam Matbaası, İstanbul 1935

METİN

Hisler ve Fikirler

Yirminci Asır • Hediye-i Ruh
Hakikate Doğru • Hayalperver

RAİF NECDET

Birinci Söz

“Hisler ve Fikirler” unvan-ı umumisi altında tâb ve neşredilen bu eser , “Yirminci Asır”, “Hediye-i Ruh”, “Hakikate Doğru”, “Hayalperver” namlarıyla dört kısma tefrik edilmiştir. Birinci kısım, ruh-u mevcudiyetinden biraz içtimaî ve felsefi manalar tereşşuh edebilen edebi parçalardan; ikinci kısım, mensur şiirlerden; üçüncü kısım, muhtelif musahabe ve makalelerden; son kısım da küçük hikâyelerden müteşekkildir.

İkinci kısım, edebiyatı sarf-ı hevâiyattan, garâmiyattan ibaret zannetmek hatasında bulunduğum bir devrin mahsulü gibidir. Birinci kısım ise edebiyatı “insaniyet”e , “irfan”a, “intibah”a hizmet edebilecek kuvvetlerin en mühim ve mesudu olmak üzere telakkiye, derin ve şamil manası mümkün mertebe ihata ve idrake muvaffak olduğum dakikadan sonra vücut bulmuştur.

Onun için, muhtelif tarihlerde yazılmış muhtelif eserlerden teşekkül eden bu telif-i naçiz, belki aynı zamanda bir dimağın tarih-i tahavvulat-ı fikriyesini gösterir bir vesika mahiyetini de haiz olabilir.

17 Şubat 1910

BİRİNCİ KISIM

Yirminci Asır

Edebi Parçalar

“dün” den öğrendiklerimizle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Yirminci Asır

-Hayat ve Kitaplar muharrir-i muhteremine-

Sen, ey yirminci asır, hayat-ı içtimaîyenin girdab-ı ihtirasatını biraz susturabilecek, selefın on dokuzuncu asırdan tesellüm ettiğın silsile-i seyyiât ve mezâhimin - hiç olmazsa- bir kısmını üzerinden atabilecek misin?

Mana-yı hakiki-yi insanıyeti tamamıyla anlayarak medeniyetin gaye-i kemaline doğru ve şaibesiz, ihtirassız, manasız yürüyecek misin? Sıcak ve samimi bir şefkat, şamil ve hakiki bir insanıyet ile hey'at-ı içtimaîyenin cerihalarını tedavi edebilecek, vicdan-ı umumiye ebedi bir ziya-yı uhuvvet ve samimiyet ile tenvir eyleyecek misin?

Filhakika on dokuzuncu asır, pek büyük ve şâyân-ı hayret bedayi' meydana getirdi. İlim, fen, sanat tekâmülat-ı fevkaladeye mazhar oldu; fakat bütün bu parlak terakkıyat-ı maddıye yanında tealiyat-ı maneviye pek sönük, pek gayr-ı mütevâzin...

En medeni farz edilen hey'at-ı içtimaîye en müthiş cinayetler, facialar; en mülevves entrikalar, riyalarla lekedâr... Beyn'el efrad hüküm süren müsavatsızlık, kin ve garaz, hırs-ı cidal ve intikam,

HİSLER VE FİKİRLER

Yenileşme edebiyatımızın birçok sanatçısı gibi farklı türlerde eser veren Raif Necdet, özellikle tenkit alanında yazdığı yazılarıyla tanınmıştır. Daha çok *Hayat-ı Edebiye* adlı kitabıyla tanınan Raif Necdet'in *Hisler ve Fikirler*'i ilk kalem tecrübeleri olarak önemlidir. 1910 yılında ilk eseri olarak yayımladığı bu kitapta Batı edebiyatında özellikle natüralist ve parnasyen sanatçıların yanında dönemin Türk şair ve yazarlar hakkında değerlendirmelerde bulunan sanatçı, toplumsal konulara da değinmiştir. Dört bölümden oluşan bu kitapta sanat ve edebiyat değerlendirmeleri yanında kadın, gençlik, idari problemler ve bir fetiş fikir haline gelen "XX. Asır" hakkındaki düşünceleri yer almaktadır:

"Hisler ve Fikirler" unvan-ı umumisi altında tâb ve neşredilen bu eser, "Yirminci Asır", "Hediye-i Ruh", "Hakikate Doğru", "Hayalperver" namlarıyla dört kısma tefrik edilmiştir. Birinci kısım, ruh-u mevcudiyetinden biraz içtimâî ve felsefî manalar tereşşüh edebilen edebî parçalardan; ikinci kısım, mensur şiirlerden; üçüncü kısım, muhtelif musahabe ve makalelerden; son kısım da küçük hikâyelerden müteşekkildir."

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-22-5

9 786257 760225